

Govern Local

Q. Brugué i G. Colomé
Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Objectius del curs:

El programa de govern local que presentem pretén oferir una òptica eminentment politològica del món local, tot i que completada amb les aportacions interdisciplinàries que permeten abraçar-ne la seva complexitat. Per aconseguir-ho es proposa una anàlisi del govern local des de diferents nivells:

- En primer lloc, en el bloc I es defineixen (sense entrar en detalls) les característiques jurídiques i estructurals dels municipis.
- En el bloc II es conceptualitza el món local des de la ciència política, s'estudien les principals teories i s'apliquen a una descripció del municipalisme català i espanyol.
- En el bloc III ens centrem en la dinàmica política local: democràcia, eleccions, actors, dinàmiques internes, etc.
- Finalment, el bloc IV es dedica a les polítiques locals de benestar, de promoció econòmica i d'ordenació del territori.

A més, el curs vol combinar les perspectives analítiques i pràctiques. És a dir, es presenten arguments i teories per entendre la realitat municipal i la seva evolució, alhora que s'utilitzen exemples i referències tant per il·lustrar-ho com per posar a la disposició dels alumnes una òptica útil des del punt de vista de la pràctica professional.

Funcionament del curs:

Aquesta assignatura combinarà diferents tipus de sessions: magistrals, amb convidats, amb material audiovisual i seminaris de discussió. De fet, els dos primers blocs seran més magistrals (encara que incorporant exemples i referències pràctiques); mentre que els dos darrers s'organitzaran a través d'una combinació de sessions magistrals i seminaris. Els seminaris, per la seva banda, requeriran treballar uns textos i preparar-los a partir d'unes dinàmiques de grup que ja s'especificaran.

Avaluació:

Cada seminari valdrà 1 punt (se'n faran uns 4 o 5) i la resta de punts s'obtindran a partir de la nota obtinguda en un examen convencional. Per superar el curs, però, cal aprovar l'examen; és a dir, que no es farà una suma entre seminaris i examen si aquest darrer no ha estat prèviament aprovat. Els seminaris són d'assistència obligatòria, i en cadascun d'ells s'haurà de presentar un paper d'entre 1 i 2 pàgines a partir d'unes preguntes prèviament plantejades.

TEMARI

Bloc I. Les regles del joc

- El marc jurídic municipal: la Constitució, l'Estatut d'Autonomia, la LRBRL, la LOT i la Carta Municipal de Barcelona.
- Organització territorial, competències i finances municipals: característiques del cas espanyol i català i referències comparades.
- Autonomia local comparada: localisme i centralisme a Europa.

Lectures recomanades:

- AA.VV. (1996) *Informe Pi i Sunyer sobre Gobierno Local en las Democracias Avanzadas*. Barcelona: Fundació Pi i Sunyer.
- Batley i Stoker (1991) *Local Government in Europe*. Londres: Macmillan.
- FMC (1989) *10 Anys d'Ajuntaments Democràtics*. Barcelona: Federació de Municipis de Barcelona.
- FMC (1989) *10 Anys d'Ajuntaments Democràtics*. Barcelona: Federació de Municipis de Barcelona.
- FMC (1987) *Guia del Govern Local*. Barcelona: Quaderns Municipals, nº 6.
- Page, E. (1991) *Localism and Centralism in Europe*. Londres: Sage.
- Sánchez Morón (1990) *La Autonomía Local*. Madrid: Civitas.

Bloc II. El govern local des de la ciència política

- Què és el govern local? Les aproximacions tradicionals i el diàleg entre democràcia i eficiència.
- Una definició contingent del govern local aplicada al cas espanyol i català.
- Debats teòrics sobre el govern locals: el municipi de benestar i el municipi habilitador.

Lectures recomanades:

- Brugué (1993) "Teories sobre el Govern Local" a Departament de Ciència Política i Dret Públic (ed) *El Govern Local*. Barcelona: PPU.
- Brugué (1997) "El Govern Local a Catalunya: Construcció i Reconstrucció dels Municipi de Benestar" a AA.VV. *La Nova Europa Social i dels Municipis*. Barcelona: CIFA, Diputació de Barcelona.
- Hill (1980) *Teoría Democrática y Régimen Local*. Madrid: IEAL.
- Judge, Stoker i Wolman (1995) *Theories of Urban Politics*. Londres: Sage.
- Stoker (1989) *The Politics of Local Government*. Londres: Macmillan.

Bloc III. La política local

- La democràcia local: la política i els partits en el món municipal.
- Sistema i resultats electorals.
- Els actors polítics municipals: alcaldes i regidors.
- Dinàmiques polítiques internes: l'estructura de presa de decisions i les relacions entre el govern i l'oposició.
- De la partidificació i la gerencialització a la politització i la participació.

- Experiències de participació política en l'àmbit local: sistemes de comunicació i informació, consells ciutadans, plans estratègics, jurats populars o pressupostos participatius.

Lectures recomanades:

- Baras, Botella i Colome (1992) "Las Élités Políticas Locales: Una Panorámica" a Departament de Ciència Política i Dret Públic (ed) *El Govern Local*. Barcelona: PPU.
- Batlle i Martínez (1992) "Partits Polítics i Poder Local" a Departament de Ciència Política i Dret Públic (ed) *El Govern Local*. Barcelona: PPU.
- Botella (1992) "La Galaxia Local en el Sistema Político Español", *Revista de Estudios Políticos*, nº 76.
- Brugué et al (1998) "20 Años de Ayuntamientos Democráticos: El Retorno de la Política Local" a Fundación Encuentro (ed) *Informe España 1997*. Madrid: Fundación Encuentro.
- Font (1997) "Els Nuclis d'Intervenció Participativa", *Revista del CIFA*, nº 6.
- Font (2000) *Participació Ciutadana*. Barcelona: Ariel (propera publicació).
- Forn de i Pacual (1995) *La Planificació Estratègica Territorial: Aplicació als Municipis*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- Gyfors (1991) *Citizens, Consumers and Councils*. Londres: Macmillan.
- Magre (1999) *L'alcalde a Catalunya*. Barcelona: ICPS.
- Merino (1996) "Democràcia i Participació: Una Visió des de l'Àmbit Local", *Revista del CIFA*, nº 6.
- Pindado (1999) *La Participació Ciutadana a la Vida de les Ciutats*. Barcelona: Ed. del Serbal.
- Vallès (1988) *Democràcia Local: La Función Política de los Electos Locales*. Sin publicar.
- Vallès i Sánchez (1994) "Las Elecciones Municipales en España entre 1979 y 1991" a Pilar del Castillo (ed) *Comportamiento Político y Electoral*. Madrid: CIS.
- Vallès i Brugué (1997) "Los Sistemas de Representación y Gobierno" a AA.VV. *Informe Pi i Sunyer sobre el Gobierno Local en Espanya*. Barcelona: Fundació Pi i Sunyer.
- Vallès (1999) "La Participació Ciutadana i la Democràcia Local", *Revista del CIFA*, nº 12.

Bloc IV. Les polítiques locals

- De la nacionalització al localisme, de la reactivitat a l'estratègia i del monopoli a les actituds relacionals.
- La dimensió local de la promoció econòmica: perspectiva territorial i instruments de desenvolupament local (marketing territorial, nous jaciments d'ocupació, ciutats tecnològiques, nous emprenedors, etc.)
- La producció local de benestar: les polítiques de serveis personals
- Les polítiques sobre el territori: urbanisme, comunicacions, transport i infraestructures.

Lectures recomanades:

- APFE (ed) (2000) *Desarrollo Local y Empleo en Tiempos de Globalización*. Granada: Diputación de Granada.
- Brugué i Gomà (1998) *Gobiernos Locales y Políticas Públicas*. Barcelona: Ariel.
- Blakely (1994) *Plannig Local Economic Development*. Londres: Sage.
- Benko i Lipietz (1994) *Las Regiones que Ganan*. València: Ed Alfons el Magnànim.
- Borja (1990) *Las Grandes Ciudades en la Década de los Noventa*. Madrid: Sistema.
- Castells i Hall (1999) *Tecnociudades del Mundo*. Madrid: Alianza.
- CIFA (1997) *El Mapa de Serveis Personals*. Barcelona: CIFA, Diputació de Barcelona.
- Fundació CIREM (1998) *Los Nuevos Yacimientos de Empleo*. Barcelona: CIREM.
- Fundació CIREM (1996) *Catàleg de Projectes de Desenvolupament Local a la Província de Barcelona*. Barcelona: CIREM.
- Gomà (1996) "Tendències de Canvi en lla Producció Local de Benestar", *Revista del CIFA*, nº 2.
- Gomà i Plana (1997) "Els Serveis Personals: l'Aposta per un Model", *Revista del CIFA*, nº 4.

- Gomà (1997) "Degradació, Crisi Urbana y Regeneració a Ciutat Vella de Barcelona. Una Anàlisi Politicoespacial". Bellaterra: Publicacions UAB
- Mora i Cabezón (1999) *Els Serveis Personals Municipals: Una Proposta Metodològica*. Barcelona: Ed del Serbal.
- Nel·lo (1995) "Polítiques Urbanas y Gobierno Metropolitano en el Proceso de Integración Europea", *Ciudad y Territorio. Estudios Territoriales III*, nº 106.
- Nel·lo (1997) "La Ciutat Il·limitada i la Ciutat Futura" a Nogué (ed) *La Ciutat*. Girona: Unniversitat de Girona.
- Trullén (1997) "Factors Territorials de Productivitat a la Regió Metropolitana de Barcelona", *Revista Econòmica de Catalunya*, nº 33-34.
- Vallès i Nel·lo (1992) "De Ciutat a Metropolí", Documents treball pla estratègic de Barcelona a *Barcelona Economia*, nº 18.
- Vázquez Barquero (1993) *Política Econòmica Local*. Madrid: Pirámide.
- Vázquez Barquero (1999) *Desarrollo, Redes e Innovación: Lecciones sobre Desarrollo Endógeno*. Madrid: Pirámide.
- Velíz (1999) *Mundialización, Ciudades y Territorio*. Barcelona: Ariel.